

bono perseverant, capite decimo-quarto. Et quamvis præscientia sit æterna, tamen præparatio, per quam ratio prædestinationis completur, videtur esse temporalis erit. Minor quoad posteriorem partem probatur, quia artifex, qui deliberat de ædificio faciundo, non dicitur præparare ad ædificium faciendum, donec materiam ex qua conficiendum est, congregare incipiat, et Rex non dicitur præparare ad bellum, donec pecuniam congreget, arma emat, convocet milites; ergo similiter Deus non dicitur præparare hominibus beneficia, donec illa conferre incipiat; ergo præparatio, ac proinde etiam prædestinatio non dicitur actum solum, immanentem et æternum, sed involvit etiam æternam et temporalem.

2. *Prima assertio.* — Dicendum vero est primo. Prædestinationem esse actum immanentem in Deo, quem prædestinantem denominat intrinsece, rem autem circa quam versatus extrinsece, denominat prædestinatam. Hæc assertio est divi Thomæ, dicta quæstione vigesima tertia, articulo secundo, ubi in hoc sensu defendit prædestinationem nihil ponere in prædestinatis, sed in prædestinante. Et quidem quoad priorem partem spectat, intelligit nihil ponere in prædestinatis formaliter, quia non est forma illorum, eis inhærens: effective autem aliquid ponit in illis, ut infra constabit declarando prædestinationis effectus. Relinquitur ergo, prædestinationem esse intrinsece in ipso Deo prædestinante: nam in aliquo esse debet intrinsece, ergo cum non sit in re prædestinata, necesse est, ut sit in Deo. Dices, prædestinationem dicere de formali respectum rationis, quia nec in Deo, nec in alio est intrinsece. Respondeo, prædestinationem in se aliquid esse reale, licet a nobis concipi, aut explicari non possit, nisi per modum respectus rationis. Nam vere et in re Deus prædestinat et prædestinatio ipsa est vera causa realis plurimum effectuum. Denique, quoad hoc eadem est ratio prædestinationis, quæ est voluntatis et præscientiæ Dei, prout circa creaturas versantur. Unde etiam constat, prædestinationem non posse esse in Deo, nisi actum immanentem, ut notavit divus Thomas, dicto articulo ad primum: tum quia prædestinatio non significat aliquid per modum actus primi, sed per modum actus ultimi et vitalis, sicut præscientia, electio et hujusmodi, ut ex ipsa vocis significatione et omnium sensu constat: tum etiam quia (ut statim dicam) prædestinatio dicitur quid liberum: nihil autem denominatur liberum in Deo, nisi id, quod illi convenit per

modum actus immanentis: reliqua enim attributa omnia ex necessitate illi conveniunt.

3. *Secunda assertio.* — Secundo dicendum est, Prædestinationem esse actum æternum et secundum totam rationem suam ex æternitate convenire Deo. Est res certa, colligiturque ex illo ad Ephesios primo. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem*, et subdit inferius: *Qui prædestinavit nos*, utique tunc, quando nos elegit. Unde subdit inferius: *Prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ*; et ad hoc ipsum alludit Paulus ad Romanos, octavo, dicens: *Nam quos præscivit et prædestinavit, etc.*, et hos *prædestinatos*, statim vocat *electos*, dicens: *Quis accusabit adversus electos Dei?* Est ergo æque æterna prædestinatio, ac præscientia, vel electio. Et sic etiam primæ Corinth. secundo. Sapientia incarnata dicitur, *prædestinata ante sæcula in gloriam nostram*. Quibus locis omnes Patres agnoscunt, prædestinationem esse æternam, et Augustinus, de prædestinatione Sanctorum, capite decimo, et de Bono perseverantiæ capite decimo, quarto. Fulgentius, libro primo, ad Monim., cap. 12 et 13.

4. *Ratio assertionis.* — Ratione vero declaratur ex dictis, capite primo. Quia illa particula *Præ*, significat antecessorem divinæ prædestinationis ad effectum ejus, qui est transmissio in gloriam, quæ, mediante gratia, in tempore sit. Illa autem antecessio non potest esse per durationem finitam, sed per æternitatem, cuius ratio est, quia nihil potest convenire Deo ex tempore; præter denominationes extrinsecas, seu revelationes rationis provenientes ex actuali effectione, seu existentia creaturarum; prædestinatio autem non dicit hujusmodi denominationem, cum antecedit existentiam effectus creati, ad quem dicitur habitudinem: ergo necesse est, ut conveniat Deo ante temporis initium. Alioquin mutaretur Deus, si nunc prædestinaret et non antea, cum prædestinare illi non conveniat ex mutatione creaturæ.

5. *Obiectio.* — *Bifariam objectioni occurritur.* — Dices, Prædestinatio est pars providentiæ: at providentia non est æterna, sed temporalis, quod patet, quia providentia est posterior creatione, quia rebus jam creatis consulit, ut dixit Nemesius, in libro de Opificio hominis, capite quadragesimo secundo, creatio autem temporalis est, ergo. Respondeo primo, quidquid sit de providentia, quatenus procurat bonum rebus jam existentibus; nihilominus prædestinationem ratione illius antecessionis, quam particula *Præ* indicat, abstrahere ab

existentia rerum, quæ prædestinantur, ut optime dixit D. Thomas, articulo 2, ad 2, ac proinde esse æternam. Secundo dicitur, etiam providentiam formaliter sumptam æternam esse, ut idem D. Thomas, docuit, quæst. 22, art. 1, ad 2. Nam, licet executio providentiæ temporalis sit, ad quam videtur Nemesius respexisse, tamen voluntas et ratio existens in mente Dei, per quam in tempore omnia gubernat, æterna est, et illa vocatur providentia.

6. *Qualis præparatio sit prædestinatio.* — Ad rationem ergo dubitandi in principio positam, respondetur, eandem æquivocationem esse in verbo *Præparandi*, est enim præparatio quædam exterior, qualis esse solet, vel dispositio aliqua materiæ, vel saltem ipsiusmet materiæ remotæ congregatio, ut solet esse in humana præparatione ad ædificium aliquod; et talis præparatio quatenus in aliquo Dei opere intelligi potest, temporalis est, ut probat ratio facta. Potestque exemplum adhiberi in creatione hominis, nam ante illam Deus quodam modo præparavit materiam, formando corpus de limo terræ, quæ præparatio non minus temporalis fuit, quam ipsa creatio. Alia est præparatio mere interna in mente gubernatoris, seu provisoris, ut dicitur homo esse paratus ad respondendum, quando mente prævidit difficultates et prævenit responsiones earum, dicitur etiam quis paratus ad dandum, quando propositum voluntatis habet dandi tali tempore. Hoc ergo posteriori modo dicitur prædestinatio, præparatio in mente et voluntate Dei, nam et prænovit omnia media, per quæ potest salvare electos suos et per voluntatis suæ propositum illa eis præparavit et talis præparatio æterna est. In idem redit quod D. Thomas dixit, d. art. 2, ad tertium, duplicem esse præparationem, aliam patientis, aliam agentis, illamque esse aliquid in materia, quæ præparatur, et ideo esse temporalem, hanc vero esse tantum in ipso agente: et in agente per intellectum, et voluntatem solum esse præconcepam rationem agendorum, vel voluntatis propositum ad agendum, et ideo hujusmodi præparationem in Deo esse æternam, talemque esse prædestinationem.

7. Addit vero Alensius, dicta quæst. 28, Mem. 1, art. 3, differentiam inter Deum et creatam agentiam; quod agentia creata indigent aliqua externa materia ad agendum: et ideo tunc maxime dicuntur præparari ad opus, quando materiam aliquo modo præparant, vel disponunt saltem remote. Ad Deum non indiget ad agendum externa materia, sed sola sua

potentia, per quam est in sufficienti actu primo, et habet ex se omnia requisita ad agendum si velit, et ideo non indiget alia præparatione, præterquam suæ voluntatis proposito, ac deliberatione, quæ æterna est.

CAPUT III.

PRÆDESTINATIO LIBERE NE, VEL NECESSARIO DEO CONVENIAT.

1. *Rationes dubitandi.* — Ratio dubitandi esse potest, quia, in capite primo, diximus prædestinationem ex necessitate Deo convenire; quod autem ex necessitate alicui convenit, liberum illi non est. Item diximus prædestinationem esse æternam, quod autem æternum est, immutabile est, ac necessarium, non ergo liberum. Item prædestinatio relata ad intellectum pertinet ad rationes rerum agenda-rum, quæ ex necessitate sunt in mente Dei: relata vero ad voluntatem, est amor quidam, seu voluntas salvandi aliquos homines, quæ necessario Deo convenit, saltem suppositione facta, quod voluerit Deus homines creare. Quomodo enim potuit bonitas ejus non aliquos prædestinare?

2. Duplex necessitas in actu prædestinationis intelligi potest, una simpliciter, id est, nulla facta suppositione, alia ex hypothesi aliqua. Rursus illa prior intelligi potest vel absoluta necessitas, quomodo convenit Deo esse sapientem, justumque, etc. Vel tantum necessitas congruitatis, vel convenientiæ, quomodo dicimus necessarium fuisse Incarnationem ad redemptionem generis humani.

3. *Prima assertio.* — Primum ergo dicendum est absolute, ac simpliciter loquendo, prædestinationem non convenire Deo necessario, sed esse actum liberum Dei. Et res de fide certa. Sumitur ex Paulo ad Roman. 8: *Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis qui secundum propositum vocati sunt sancti*, utique *secundum propositum liberum voluntatis Dei*, non ex aliqua necessitate; unde subdit: *Nam quos præscivit et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, etc.* Indicans differentiam inter verum filium et fratres ejus, quod ille solus talis est per naturam et ex necessitate, ii vero prædestinatione, ac proinde libera Dei voluntate. Unde paulo inferius, prædestinatos vocat electos Dei, dicens: *Quis accusabit adversus electos Dei?* Electio autem actus liber est, ergo et prædestinatio. Quod apertissime idem Paulus confir-

mat ad Ephes. 1, dicens: *Prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ*, quibus verbis voluntatem Dei liberam significavit, ut in propria relectione circa locum illum disserui.

4. Idem docent Augustinus, Prosper, Fulgentius et alii, dicentes: *Ea Deum prædestinasse, quæ fuerat ipse factururus*. Quomodo loquitur etiam Damascenus, lib. 2, de Fide, cap. 30. Est autem de fide certum, quæ Deus facit, libere facere: ergo quæ prædestinat, libere prædestinat. Item providentia Dei libera est: ergo multo magis prædestinatio. Denique quamvis prædestinatio æterna sit, dicit tamen respectum ad res temporales: sed hic respectus non ex necessitate Deo convenit, quia terminus ejus posset simpliciter non esse: ergo nec prædestinatio necessario Deo convenit: ergo libere. Quin potius, ut Augustinus sæpe docuit, in hoc actu maxime cernitur libertas divinæ voluntatis, quia non solum liberum ei fuit prædestinare, aut non prædestinare: sed etiam pro libera voluntate sua hunc potius, quam illum prædestinavit. Propter etiam quod vocatur hoc opus, maximum opus gratiæ et liberalitatis ab Augustino, de Prædestinatione Sanctorum, cap. 15, et sæpe alias de quo latius in lib. 3.

5. *Prædestinatio in hac vita ignota*.—Atque hinc oritur (ut hoc obiter notemus) quod licet certissimum sit, prædestinationem esse in Deo, omnino tamen incertum nobis sit, an prædestinatio sit hujus, vel illius hominis. Quo sensu definivit Tridentinum, sess. 6, cap. 12, et can. 15 et 16, neminem posse esse certum de sua prædestinatione absque speciali revelatione. Ratio enim est, quia hoc pendet ex libera Dei voluntate, cujus determinationem nos cognoscere non possumus, donec vel effectum ejus completum videamus, vel revelationem ejus habeamus: effectus autem prædestinationis non completur usque ad gloriam, et ideo in hac vita sine revelatione cognosci non potest. Hæc autem revelatio regulariter non fit, ne vel prædestinati negligentes fiant, vel reprobi desperent, ut dixit divus Thomas, d. questione vigesima tertia, articulo primo, ad quartum. Hæc vero intelligenda sunt de certa cognitione: nam probabilis et per conjecturas, aliqualis haberi potest per varia signa prædestinationis, quæ postea agentes de effectibus ejus, enumerabimus.

6. *Secunda assertio*.—Secundo dicendum est. Si semel supponamus aliquos homines eum effectu consecuturos esse vitam æter-

nam, necesse est prædestinationem esse in Deo, ita ut licet absolute necessaria non sit, ad tales effectus necessaria sit. Hoc sensu locuti sumus in primo capite, et eodem loquitur divus Thomas, dicto articulo primo, et Alensis ac cæteris scholastici. Ut autem ratione probetur assertio, intelligenda est de prædestinatione absolute dicta, et abstrahendo a modo ejus, seu a particularibus quæstionibus, videlicet, an sit aliquo modo ex prævisis meritis, nec ne; et an supponat intentionem efficacem dandi gloriam, quæ totam prædestinationem antecedat ordine rationis, vel sit absque illa. In his enim peculiaribus modis, seu proprietatibus prædestinationis difficilior est necessariam connexionem invenire inter talem vel talem prædestinandi modum et effectum ultimum prædestinationis, pendetque illa res ex variis quæstionibus infra tractandis. Assertio ergo intelligenda est de prædestinatione simpliciter dicta, prout definitur ab Augustino, de Bono persever., cap. 14, quod sit, *Præscientia et operatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur quicumque liberantur*. Unde ipse ibi concludit: *Tam necessariam esse prædestinationem, quam est necessaria præscientia*: At vero si in tempore futurum est, ut aliqui homines beatitudinem consequantur, necesse est ut in Deo præcedat æterna præscientia talis effectus, ergo et quod præcedat prædestinatio. Item, non potest talis effectus aliquando evenire, nisi Deus ab æterna voluntate sua illum præparaverit, ergo si futurus est effectus, necessario præcedit in Deo præparatio illius, ergo prædestinatio. Denique non potest res aliqua suum finem consequi, nisi per divinam providentiam, ergo multo minus possunt homines consequi beatitudinem sine providentia Dei, tali fini accommodata; sed prædestinatio nihil aliud est, quam hujusmodi providentia, ergo sine prædestinatione non possunt homines talem finem consequi, ergo necessaria est prædestinatio ad talem effectum.

7. *Objectio*.—*Responsio*.—*Angelos ex omnibus ordinibus prædestinari*.—Tertio dicendum est, licet absolute loquendo, et absque ulla suppositione, prædestinatio non fuerit simpliciter necessaria, nihilominus fuisse aliquo modo necessariam, necessitate congruentiæ et convenientiæ cum divina bonitate et sapientia. Probatur, quia valde congruum, atque conveniens fuit, ut Deus et humanum genus crearet, et illud ad supernaturalem finem ordinaret, sed convenientissimum etiam fuit, ut species humana in aliquibus saltem individuis

consequeretur finem propter quem a Deo creata fuit, ne videretur frustra creata, vel ad malum prædestinata, vel ne Deus videretur impotens ad salvandam illam, ac denique, ut Deus ab hac creatura sua perfecte glorificaretur in statu beatitudinis; ergo conveniens fuit et maxime decens, divinam bonitatem, aliquos ex hominibus glorificare in tempore, et consequenter in æternitate prædestinare. Dices. Nonne Deus plures species angelorum ad illam beatitudinem ordinavit, in quibus speciebus nullum individuum prædestinavit: cur ergo non potuit idem facere cum specie humana? Respondeo, potuisse quidem, non tamen id fuisse conveniens propter rationem factam. Nec est eadem ratio de speciebus angelicis (si verum est, in singulis earum tantum esse unum individuum), quia potuit aliunde esse conveniens, non omnes angelos prædestinare, et ex illa hypothesi idem est non prædestinare unum angelum et non prædestinare totam speciem ejus. Unde juxta illam sententiam, ita comparantur quoad hoc negotium species angelorum inter se, sicut individua hominum. Si autem in singulis speciebus angelorum sunt plura individua, probabile est, ex omnibus speciebus angelorum aliquos fuisse prædestinatos. Sicut etiam est verisimilius ex omnibus Hierarchiis, et ex omnibus angelorum ordinibus, aliquos prædestinatos fuisse, id enim magis declarat sapientiam, bonitatem et potentiam Dei et ad majorem pulchritudinem status beatifici pertinet.

8. *Prædestinatio an necessaria in statu innocentie*.—Urgebit aliquis, quia Deus in statu innocentie nullum hominem prædestinavit, sed totam speciem humanam labi et quantum in ipsa erat, beatitudinem amittere, permisit: non ergo possumus dicere, fuisse convenientius, aliquos in illo statu prædestinare: ergo nec absolute id dici potest de specie humana in ordine ad beatitudinem. Respondeo, dupliciter intelligi posse, Deum non prædestinasse aliquos homines in statu innocentie. Primo, id est, non prædestinasse illos ad ipsum innocentie statum in hac vita obtinendum stabiliter, quasi præservando illos, ne illum statum amitterent. Secundo, id est, non prædestinasse homines illius status ad beatitudinem cum effectu consequendam. In priori sensu verum est, quod assumitur, nam alios homines præter Adam et Evam, nec ad habendum illum statum efficaciter ordinavit: neque etiam ipsos Adamum et Evam, quantum ad perseverantiam in illo statu: neutrum enim horum

prædestinavit Deus: si enim prædestinasset, infallibiliter factum fuisset. Ex hoc autem sensu non potest sumi argumentum ad prædestinationem simpliciter, quæ est ad gloriam, quia ille status innocentie non erat terminus, seu finis ultimus, ad quem homo creabatur, sed erat quædam via tendendi in æternam, ac supernaturalem felicitatem. Non est autem inconveniens, quod tota species humana in uno suo individuo, posita in quadam via breviori et faciliori ad æternam vitam consequendam, illam amiserit, quia non propterea desperata et reproba relicta est. Potuit enim Deus alia via, asperiori quidem, sed fortasse utiliori, eam ad felicitatem perducere. Bene autem probat ratio facta, supposita institutione humanæ naturæ ad felicitatem æternam, et lapsu totius naturæ ab illo primo statu innocentie, fuisse valde conveniens, ut Deus illam redimeret, modumque alium consequendi beatitudinem illi præberet. Imo convenientius judicavit Deus (quantum ex ejus operibus intelligi potest) hoc modo illam salvare, quam in statu innocentie illam sine peccato conservare.

9. Unde si dicatur Deus, nullum hominem in statu innocentie prædestinasse, quia nullum voluit ab illo statu innocentie ad gloriam transmittere. Respondemus, satis esse, quod per alium viam statum homines aliquos in felicitatem æternam tandem transmittat. Si autem quis urgeat, quia etiam de hoc ipso nihil statuerat Deus, pro illo signo rationis, in quo decrevit creare homines in illo innocentie statu. Respondetur imprimis, hoc esse incertum, saltem quoad voluntatem efficacem salvandi aliquos homines, et fortasse illos in particulari, qui nunc prædestinari sunt: de qua re infra est dicendum. Quoad media vero mirum non est, quod in eo signo illa non decreverit; quia media illius status non erant futura efficacia ad perducendum homines ad gloriam. Unde licet admittamus pro illo signo Deum non elegisse aliquem hominem efficaciter ad gloriam, nihil ad præsentem causam refert, quia non antecedit hæc electio (juxta aliam sententiam), sed consequitur prædestinationem et præscientiam mediorum. Et ideo cum prædestinatio mediorum efficacium non potuerit in illo signo consummari, nec electio potuit in eodem signo locum habere. Nec inde inferri potest, prædestinationem aliquorum non fuisse per se convenientissimam, quia convenientia ejus non consistit in hoc, quod in tali, vel tali signo rationis fiat; sed in hoc, quod in æternitate fiat seu habeatur.

10. Quod si quis inde inferre velit, non fuisse futuram prædestinationem hominum, si status innocentiae durasset, ac proinde per se, ac simpliciter spectatam non esse ita convenientem, ut suavis ordo divinæ providentiæ et sapientiæ illum requirat. Respondetur, negando assumptum: Nam si status innocentiae duraturus fuisset, sine dubio aliqui homines in illo consequerentur vitam æternam. Et hoc probat ratio facta, quia hoc est per se conveniens, pertinetque maxime ad providentiam in omni statu. Pro illis autem, qui tunc salvarentur, etiam esset necessaria prædestinatio: quia non possent sine præscientia et æterna voluntate Dei salvari, et in his consistit prædestinatio. Quocirca si Deus per scientiam conditionatam præscisset, hominem in illo statu creatum non fuisse lapsurum, sed conservaturum illum pro sua posteritate, consequenter prævidisset plures modos vocandi et auxiliandi hominibus in illo statu quibus infallibiliter salvarentur, si eis tribuerentur: et aliquam multitudinem hominum ad gloriam efficaciter eligeret et illa media efficacia eis dare præordinaret. Nunc vero, quia talem scientiam de duratione illius status non habuit, prædestinationem suam post prævisum originale peccatum complevit, vel ordinavit. Et ita etiam probat ratio facta, supposita præscientia lapsus humanæ naturæ, fuisse per se convenientissimam præordinationem reparationis ejus, cum prædestinatione aliquorum, qui cum effectu ultimum fructum illius reparationis consequerentur. Constat igitur, prædestinationem hominum, vel angelorum, per se ac simpliciter spectatam convenientissimam esse et quodam modo necessariam, secundum congruentem rationem divinæ providentiæ, appellari posse.

11. *Solvuntur argumenta.*—Ad rationes ergo dubitandi patet solutio ex dictis. Non enim dicimus prædestinationem esse necessariam necessitate opposita libertati, sed, vel ex suppositione, quæ libertatem non tollat, sed potius illius usum supponat, vel solum secundum congruentiam. Neque esse æternum repugnat actui libero, quia respectus rationis, quo completur liber actus (nostro intelligendi modo) potest esse æternus, immutabilis enim est postquam semel existit, quod ad æternam durationem satis est. Ultima vero ratio probat necessitate congruentiæ non majorem: nam rationes rerum prout sunt in scientia Dei, ante decretum voluntatis non habent rationem prædestinationis, ut postea videbimus. Voluntas vero seu decretum efficax salvandi aliquos, non

est necessario conjunctum cum voluntate creandi aliquos necessitate simpliciter, sed solum necessitate congruentiæ.

CAPUT IV.

QUÆ RES PROPRIE PRÆDESTINARI DICANTUR.

1. Cum in Deo non sit actus immanens, nisi intellectus, vel voluntatis, constat ex dictis in capite secundo, prædestinationem esse aliquem ex his actibus, vel utrumque simul, quod statim in quirendum videbatur. Quia vero commune est actibus utriusque facultatis habere objectum, seu materiam circa quam versentur, a qua solent rationem suam et determinationem recipere: ideo commodius visum est prius exponere materiam, circa quam versatur prædestinatio, deinde quos actus circa materiam illam habeant voluntas et intellectus prædestinantis, ac inde tandem facilius definiatur, in quo actu prædestinatio sita sit et quæ sit veluti specifica ratio ejus: hanc enim solent accipere immanentes actus, saltem secundum nostrum intelligendi modum ex materia, circa quam versantur, et ex ratione sub qua in illam tendunt.

2. *Personæ divinæ non prædestinantur.*—*Materia prædestinationis creata.*—Porro cum dictum sit, prædestinare esse actum liberum Dei, plane consequitur, materiam prædestinationis non esse divinitatem ipsam, nec divinas personas, ut tales sunt, seu in ordine ad proprietates, vel notiones illis intime convenientes. Ratio est, quia hæc non conveniunt Deo libere, sed omnino necessario. Unde non conveniunt Deo per liberam voluntatem suam, sed per naturam: quæ autem prædestinantur, pendent ex libera voluntate Dei, nam hac ratione dicitur prædestinatio esse actus liber: ergo natura personæ, aut proprietates divinæ non prædestinantur. Unde Augustinus, tractatu 105, in Joannem, circa finem, de Christi prædestinatione edisserens: *Recte (inquit) dicitur non prædestinatus secundum id, quod est Verbum Dei, Deus apud Deum. Ut quid enim prædestinaretur, cum jam esset, quod erat sine initio, sine termino sempiternus? Illud enim prædestinatum erat, quod nondum erat, ut sic suo tempore fieret, quemadmodum ante omnia tempora prædestinatum erat, ut fieret.* Et ideo dixi, non prædestinari divinas personas, ut tales sunt, quia secundum naturam assumptam prædestinari possunt. Unde subdit ibidem Augustinus: *Quisquis Dei Filium prædestinatum*

*negat, hunc eundem filium hominis negat; et ob eandem causam dixi, non prædestinari personam divinam in ordine ad proprietates, vel notiones illi intime convenientes, quia in ordine ad extrinsecam naturam, aliquo modo id dici potest; ut, verbi gratia, Verbum esse prædestinatum, ut caro fieret. Quanquam ea denominatio magis directe cadat in humanitatem, quæ prædestinata est, ut Verbo uniretur, quam in Verbum ipsum. Propria ergo materia prædestinationis est res aliqua creata et in tempore futura, ut, in citato loco, Augustinus ait, et libro de Prædestinatione Sanctorum, cap. 10, dicens: *Prædestinatione novit Deus, quæ fuerat ipse factururus.**

3. *Rem dici prædestinatam dupliciter.*—Rursus sciendum est, duobus modis posse rem aliquam denominari prædestinatam: primo tantum in ordine ad esse, vel fieri: quomodo gloria, vel fides dici potest prædestinata, sique intelligi potest illud Act. 4: *Convenerunt Herodes et Pilatus cum gentibus facere, quæ manus tua et concilium tuum decreverunt fieri.* Secundo vero modo dicitur una res prædestinata ad aliquid aliud præter suum esse, ut dicitur homo prædestinatus ad gratiam, vel gloriam; quomodo accipi potest illud, quod de sapientia Evangelicæ prædestinationis dicitur 1, Corinth. 2: *Quam prædestinavit Deus in gloriam nostram.* Ex his vero duobus, quæ in tali locutione includuntur sub prædestinatione, unum appellari solet objectum, aliud terminus prædestinationis. Res enim illa, quæ proprie et immediate prædestinari dicitur, objectum prædestinationis vocatur: effectus autem, vel finis ad quem dicitur prædestinari, appellatur terminus talis prædestinationis. Oportet tamen advertere, inter has duas res, in diversis sensibus, seu generibus causarum, posse intercedens quamdam reciprocaionem, seu denominationem mutuam; nam, dum una res prædestinatur ad aliquem terminum, etiam terminus ipse prædestinatur, ut sit, et in suo genere potest dici prædestinari cum habitudine ad rem aliam, cujus est finis. Ut, verbi gratia, homo dicitur prædestinatus ad visionem beatificam: visio autem ipsa dici potest prædestinata ad felicitatem hominis, id est, ut sit forma intrinsece beatificans hominem formaliter.

4. *Quæstionis resolutio.*—Proprie tamen et secundum receptum usum loquendi, prædestinatio, de qua nunc loquimur, respicit tanquam objectum, in quod immediate cadit, personam aliquam, eamque denominat prædestinatam ad

aliquem terminum. Et ita, respondendo formaliter ad quæstionem propositam, dicendum est, solam personam creatam esse proprium objectum prædestinationis, de qua nunc loquimur, seu esse rem, quæ proprie prædestinari dicitur. Hoc maxime videtur pertinere ad usum vocis, et ideo satis probatur ex usu et modo loquendi theologorum. Potest autem reddi ratio ex his quæ notat D. Thomas, in dicto art. 1, quæst. 23. Nam prædestinatio proprie significat ordinationem efficacem alicujus in ultimum finem superantem naturam ejus. Nulla autem res proprie ordinatur in hujusmodi finem nisi persona creata, ergo. Major supponitur ex usu vocis et ex eo, quod ad naturalem finem naturaliter res tendit, nec indiget, ut ab alio transmittatur per peculiarem providentiam naturæ superadditam, quam prædestinatio significat vel requirit. Minor autem declarabitur in sequentibus punctis.

5. *Prima illatio.*—Nam hinc sequitur illam prædestinationis denominationem, qua res dicitur absolute prædestinari, utique ad esse, vel fieri, esse minus propriam et in rigore non esse illam, de qua nunc loquimur. Probatur, quia per hoc quod res ordinetur ad esse, vel fieri, non ordinatur ad aliquid quod superet naturam ejus: quia nihil magis postulat unamqueque naturam quam esse et consequenter etiam fieri. Propter quod dixit divus Thomas, in capit. 1, ad Roman. lect. 3. *Prædestinari nihil aliud est, quam ante in corde disponere quid sit de re aliqua faciendum. Potest autem aliquis de futura re, seu operatione disponere, uno modo quantum ad ipsam rei constitutionem. Sicut artifex disponit facere domum; alio modo quantum ad usum, vel gubernationem rei et ad hanc (inquit) secundam prædispositionem pertinet prædestinatio, non ad primam.* Ex quo primo concludit ea, quæ pertinent ad constitutionem rei ipsius non proprie prædestinari. Unde, cum nihil magis pertineat ad constitutionem rei quam existentia, non dicitur proprie res prædestinari propter solam ordinationem ad existendum. At vero cum res dicitur prædestinari absolute solum id dicitur ratione existentiae: non est ergo illa propria denominatio prædestinationis, prout nunc de illa loquimur. Quia vero negari non potest quin sit in Deo æterna rei præordinatio ad existendum, per absolutum decretum voluntatis suæ, cui in intellectu correspondet ratio æterna seu idea, per quam talis res in tempore sit, ideo nomen prædestinationis ad hujusmodi actum significandum extenditur. Ad tollendam autem ver-